

Boktips: Möten med Dalai Lama

Ur inledningen av Katrin Goldstein -Kyaga

NÄR DALAI LAMA reser runt i världen fyller han ofta auditorier med tusentals åhörare. Vid hans besök i Stockholm år 2003 var Globen fylld, och även när han gästade Södertörns högskola år 2011 var det stor efterfrågan på biljetter. Lika stort intresse väcker Dalai lamas böcker och böcker om honom, som säljs i stora upplagor.

Vad är det då i Dalai lamas till synes enkla budskap om fred och lycka som attraherar så många? Skulle en skomakare i något av Stockholms varuhus eller tunnelbanestationer dra så många åhörare om han höll föredrag i samma ämne? Förmodligen inte. En del av Dalai lamas dragningskraft ligger säkert i hans ställning som en högt uppsatt buddhistisk ledare, helig man och fredspristagare. Kanske handlar det mer om åhörarnas behov av andlighet och exotism, liksom önskan att få möta en världsberömd person, än om innehållet i hans filosofi. Kan det till och med vara så att Dalai lama och buddhismen fungerar som en projektionsyta, och att människor tillskriver honom och hans lära vad de själva kämpar för eller emot? Är det fråga om ett slags orientalism som medverkar till att skapa en västerländsk självbild? Eller är det så att Dalai lamas tänkande tillfredsställer ett djupt behov hos människor av att fundera över existentiella frågor – frågor som inte begränsar sig till öst eller väst?

I dagens tekniskt utvecklade och sekulariserade Sverige är utrymmet för andlighet litet. Gamla religiösa doktriner har i stor utsträckning förlorat sin dragningskraft. Däremot verkar en allmän andlighet som inte passar in i formella religiösa dogmer ha fått spridning. Trots sekulariseringen i Sverige är många ungdomar intresserade av religion och livsfrågor, vilket visar sig i en allt större privat religiositet. Religionspsykologen Göran Larsson menar i inledningen till antologin Talande tro att samtidens privatreligiositet vittnar om ett grundläggande behov.

SAMTIDIGT HAR KUNSKAPEN om och intresset för andra religioner än kristendomen ökat. som-institutets undersökning från 2011 visar att svenskarnas inställning till buddhismen är mest positiv efter kristendomen, och de unga har till och med en mer positiv inställning till buddhismen än till kristendomen.

Det sammanhänger troligen med att buddhismen på ett positivt sätt kopplas till miljö- och fredsfrågor. En annan orsak är att buddhismen kan kombineras med ateism, eftersom den inte har någon gudstro, allt enligt kapitlet om religion i sominstitutets rapport. Ytterligare en tendens är att ungdomars ansvarstagande på ett globalt plan tycks öka. I samlingsvolymen

Ungdomarna, skolan och livet refererar Britta Jonsson till en enkätundersökning som besvarades av 1 202 gymnasieungdomar, som visade att majoriteten av ungdomarna föreföll vilja ta ett personligt ansvar för hoten mot global överlevnad snarare än att lita till etablerade institutioner, politiska partier och rådande demokratiska system. Det har en parallell i Dalai lamas plädering för att ta ett universellt ansvar på ett globalt plan, något han förespråkar i det tal vid Södertörns högskola som inleder denna antologi.

Dalai Lama och Tibet

Dalai lama är den fjortonde reinkarnationen av en tibetan som levde i slutet av trettonhundratalet, och sedan sextonhundratalet har Tibet styrts av Dalai lamorna. Dagens Dalai lama flydde tillsammans med sin familj och större delen av den tibetanska regeringen till Indien 1959 efter att Kina ockuperat Tibet. Fram till dess hade han varit både nationell och religiös ledare för Tibet, ett område som är nästan lika stort som Europa. Dessutom var han ledare för den tibetanska gelukskolan och högste företrädare för mellan tio och tjugio miljoner tibetanska buddhister, inte bara i Tibet utan även i Mongoliet, Nepal, Bhutan, Sikkim, Tuva och Burjatien.

Sedan Kina ockuperade landet lyder tibetanerna under Kina och har små möjligheter att påverka sin situation. Brotten mot de mänskliga rättigheterna är svåra, och under senare år har 127 tibetaner satt eld på sig själva för att protestera mot förtrycket och det kinesiska styret.

När Dalai lama kom till Indien tog han itu i reformarbete, och 1960, ett år efter hans ankomst, utsågs det första tibetanska exilparlamentet. År 1963 lades ett förslag om en demokratisk konstitution fram som senare förbättrades, bland annat genom att den politiska makten och juridiken åtskildes.

Dalai lama började tala om att dra sig tillbaka redan på 1980-talet, och gång på gång har han uppmanat den tibetanska

exilregeringen, parlamentet och hela folket att ta över ansvaret för styret. Med en smått förebrående ton påminde han i ett tal inför det tibetanska exilparlamentet 2011 att han bett om att få slippa sina politiska och administrativa uppgifter, men att det inte ens tagits upp till diskussion. Han avgick som politisk ledare den 14 mars 2011, men kvarstår som religiös ledare.

DE TIBETANSKA flyktingarna, som i dag uppgår till drygt 150 000 personer, bor huvudsakligen i Indien, där exilregeringen och en rad politiska, kulturella och religiösa institutioner upp-rättats. Mindre grupper av tibetaner finns i nästan hela världen.

Tibetfrågan har fått relativt stor uppmärksamhet internationellt, inte minst genom Dalai lama själv. Förutom tibetanernas egna föreningar finns det flera organisationer som verkar för både Tibet och den tibetanska buddhismen. Tibetan Community in Sweden samlar de tibetaner som bor i Sverige och arbetar tillsammans med Svenska Tibetkommittén, som är en stödorganisation för Tibet, för att informera om tibetanerna, buddhismen och Tibetfrågan. Svenska Tibetkommittén har medverkat vid flera av Dalai lamas besök, även besöket vid Södertörns högskola år 2011. Det finns också en mängd tibetanska buddhistiska centra som representerar i stort sett alla tibetanska buddhistiska skolor. *

För att köpa boken, sätt in 200kr på PlusGiro-konto 63 61 83-6 och notera att du vill köpa "Möten med Dalai Lama". Glöm inte att ange din adress. Skicka också gärna ett mejl till stk@tibet.se för att bekräfta köpet eller ring på 08-643 01 83 och lämna meddel.